

Heikki Vierimaa

25.5.2023

Työ- ja elinkeinoministeriö

VN/34790/2022

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Euroopan unionin hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta ja Tullin hallinnosta annetun lain muuttamiseksi

Pyydettynä lausuntona hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanosta Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

Hiilenrajamekanismin toimeenpano on vielä alkutekijöissään. Nykyiseltä nimeltään asetus hiilidioksidipäästöjen säätömekanismista julkaistiin virallisesti vasta toukokuun puolessa välissä. Huomionarvoista on, että asetus on kokonaisuudessaan uusi ilmastopolitiikan työkalu, joka sisältää asetuksen lisäksi myöhemmin komissiolta tulevat 16 täytäntöönpano- ja delegoitua säädöstä.

Kansallisten toimien aikataulu on hyvin kireä, jotta asetuksen mukainen velvoite raportoida tuontituotteiden päästösältö toteutuisi annetussa määräajassa. Velvoite päästösällön raportointiseksi alkaa jo 1.10.2023 ja päästöjen määrittystä koskevan täytäntöönpanosäädöksen odotetaan myöhästyvän. Onkin selvää, että raportoinnin mahdollistavien säädösten myöhästyminen jo tässä vaiheessa tulee heijastumaan myös toiminnanharjoittajien asetuksen mukaisten velvoitteiden toteuttamiseen.

Komission vuonna 2021 antamaa ehdotusta edelsi laajat vaikutustenarviot mekanismin sisällytettävien tuotteiden osalta. EU-prosessin aikana mekanismin piiriin kuuluvat tuotteet ja laskettavat päästöt kuitenkin muuttuivat. Tärkeää on, että mekanismin soveltamisalaa ei muuteta enää poliittisin päätöksin vaan tarkasti harkiten. Soveltamisalan laajentamisen tulee perustua asetuksen mukaiseen komission raporttiin, joka sisältää vaikutustenarvion mm. hiilivuodosta myös viennin osalta. Komission on määrä laatia kyseinen raportti joka toinen vuosi. Ensimmäinen kerran raportti laaditaan vuonna 2027.

Vaikutustenarvioinnin rooli soveltamisalan laajentamiselle korostuu erityisesti siksi, että EU-tason hiilivuotosuoja eli maksuttomat päästöoikeudet poistuvat siirtymäaikana samassa tahdissa kuin hiilirajamekanismin käyttöönotto edistyy. Tilanne EU:n ulkopuolelle suuntautuvalla viennillä on haastava, koska maksuttomat päästöoikeudet ajetaan alas, mutta päästökaupan teollisuudelle tuomat kulut jäävät maksettaviksi.

Huomionarvoista on, että CBAM-maksut tulevat käyttöön vuodesta 2026 alkaen, jonka takia komission ensimmäisen raportin yhteydessä maksuttomien päästöoikeuksien alasajon yhteyttä hiilivuotoon ei edes pystytä luotettavasti havaitsemaan. Näiden

Heikki Vierimaa

25.5.2023

aikataulullisten epä johdon mukaisuuksien lisäksi komission tulee ennen siirtymäajan loppumista eli ennen vuotta 2026 laatia kertomus asetuksen soveltamisesta. Kertomuksen tulee sisältää muun muassa arviointi soveltamisalan laajentamisesta koskemaan kaikkia hiilivuotolistan mukaisia tuotteita vuoteen 2030 mennessä.

Toiminnanharjoittajat näkevät hiilirajamekanismiasetuksen toimeenpanon mahdollisina riskeinä byrokratian lisääntymisen sekä negatiiviset vaikutukset metsäteollisuuden tuotteiden vientiin ja metsäteollisuuden tulevien investointien toteutumiseen. Toiminnanharjoittajien kannalta on oleellista varmistaa asetuksen toimeenpanon yhteensopivuus WTO-sääntöjen sekä muiden EU:n kansainvälisten kauppasitoumusten kanssa, ja näin vähentää riskejä kauppapolitiisiin vastatoimiin sekä turvata metsäteollisuudelle tärkeä vapaakaupan toimivuus.

Uuden ilmastopolitiikan työkalun ja siihen liittyvän erittäin lyhyen kansallisen toimeenpanon aikataulun takia viestinnän tärkeyttä ei voi korostaa liikaa. Toiminnanharjoittajilla tulee olla hyvissä ajoin tieto niille tulevista velvoitteista sekä ohjeistus ja aikataulut velvoitteiden täyttämiseksi. Metsäteollisuus ry toivoo viranomaisviestinnän jatkuvan aktiivisena.

Metsäteollisuus ry

Paula Lehtomäki
toimitusjohtaja